ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN—POLONIA

VOL. XXXII/XXXIII, 17 SECTIO G 1985/1986

Filia UMCS w Rzeszowie
Zakład Prawa Publicznego

Halina ZIĘBA-ZAŁUCKA

Prokuratura a aparat wymiaru sprawiedliwości

Прокуратура и аппарат правосудия

The Procurator's Office and the Apparatus of Administration of Justice

Konstytucja PRL w rozdz. 7 reguluje zadania, organizację i funkcjonowanie dwóch grup organów państwowych, mianowicie sądów i prokuratury. Jest więc rzeczą znamienną, że w Konstytucji, wychodząc z założenia, iż sądy i prokuratura stanowią odrębne piony organów państwowych, określono rolę i charakter tych organów w jednym rozdziale. Czyniąc to dano w ten sposób wyraz prawny temu, że sądy i prokuratura nie mieszczą się w pionie organów władzy, kontroli i administracji państwowej i że oba piony tych organów, różniąc się nie tylko od innych, ale i między sobą, mają pewne cechy wspólne.

Wydaje się, że takie usytuowanie prokuratury i sądów w systematyce Konstytucji ma swoje uzasadnienie historyczne. Przywrócenie do życia w czasie pierwszej wojny światowej polskiego wymiaru sprawiedliwości wyprzedzało przeszło o rok moment odzyskania niepodległości przez nasze państwo w listopadzie 1918 r. Już bowiem od 1 IX 1917 r. w ówczesnym Królestwie Polskim, okupowanym w całości od r. 1915 do r. 1918 przez cesarstwo niemieckie i austro-węgierskie, rozpoczęły funkcjonowanie polskie sądy i prokuratury, jako jedne z pierwszych agend — obok szkolnictwa — które okupant zmuszony był, wobec sytuacji militarnej i politycznej (przede wszystkim wobec stanowiska Rosji po Rewolucji Październikowej w sprawie polskiej), przekazać społeczeństwu polskiemu.

Ustrój sądów oparty był na Przepisach Tymczasowych o urządzeniu sądownictwa w Królestwie Polskim z 18 VII 1917 r. (Dz. Urzęd. Dep. Spr. TRS Kr. 1, poz. 1), które wzorowane na powszechnie przyjętej organiza-

cji sądownictwa burżuazyjnego, ukształtowanej w XIX wieku, włączały organy prokuratury w ogólne ramy sądownictwa i wiązały je ustrojowo z sądami.[1]

Powołanie niepodległego państwa polskiego doprowadziło również do złączenia w jeden organizm sądownictwa trzech byłych zaborów: austriackiego, niemieckiego i rosyjskiego. Ustrój zjednoczonego sądownictwa polskiego oparty był jeszcze dość długo na prawie zaborczym, częściowo tylko zmienionym lub uzupełnionym, np. przez dekret z 8 II 1919 r. w przedmiocie ustroju Sądu Najwyższego (Dz. PPP nr 15, poz. 199).

W okresie międzywojennym ustrój prokuratury i jej zadania określały przede wszystkim przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych (art. 231—254), regulamin urzędowania prokuratury sądów apelacyjnych i okręgowych [2], regulamin urzędowania Prokuratury Sądu Najwyższego [3], poza tym oba kodeksy postępowania, a przede wszystkim kodeks postępowania karnego z r. 1928. Prokuratura była urzędem o charakterze administracyjnym, jednakże ściśle powiązanym z sądami. Wyrażało się to w szczególności w następujących momentach:

1. Naczelnym Prokuratorem był Minister Sprawiedliwości. Ministrowi Sprawiedliwości podlegali prokuratorzy wszystkich stopni.

2. Ustrój sądów i prokuratury regulowany był przez ten sam akt prawny (P.o.u.s.p.), którego postanowienia w części rozciągały się zarówno na sędziów, jak i na prokuratorów (np. w zakresie praw i obowiązków służbowych, postępowania dyscyplinarnego i innych).

3. Jednostki organizacyjne prokuratury działały przy odpowiednich sądach (okręgowych, apelacyjnych, Sądzie Najwyższym).

4. Sądy i prokuratura posiadały szereg wspólnych agend administracyjnych (biuro podawcze, kasę, księgowość, ekspedycję), zaś prezes sądu był tzw. władzą asygnującą w zakresie wydatków prokuratury.[4]

Kodeks postępowania karnego wprowadził równocześnie pewną kontrolę ze strony sądu nad działalnością prokuratora, o czym świadczy przepis art. 61 k.p.k., stanowiący, iż odstąpienie oskarżyciela po wniesieniu aktu oskarżenia nie wiąże sądu. Sąd miał zatem sam oceniać, czy stanowisko prokuratora co do braku przesłanek ścigania oskarżonego jest trafne. Sąd mógł również wykonywać kontrolę nad trafnością aktu oskarże-

---

[1] Zob. M. Siewierski: *Ustrój Prokuratury PRL,* [w:] *Prokuratura PRL w dziesięcioleciu 1950—1960,* Praca zbiorowa pod red. J. Druskiego, Warszawa 1960, s. 14.

[2] Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 20 VII 1933 r., Dz. U. nr 55, poz. 357.

[3] Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 1 XII 1932 r., Dz. U. nr 111, poz. 912.

[4] Zob. J. Waszczyński: *Ustrój organów ochrony prawnej (w zarysie),* Łódź 1971, s. 175.

nia i to nie tylko co do strony formalnej (art. 285 § 1 k.p.k.), ale również co do meritum, bądź na skutek sprzeciwu oskarżonego przeciwko aktowi oskarżenia (art. 286 k.p.k. i następne), bądź z urzędu (art. 290 § 1 k.p.k.). Mógł wreszcie sąd uznać akt oskarżenia za przedwczesny i polecić przeprowadzenie lub uzupełnienie śledztwa (art. 291 k.p.k.). Wskutek takiej konstrukcji przepisów procesowych sąd w okresie międzywojennym wspomagał prokuraturę, przejmując na pewnych odcinkach funkcje oskarżycielskie.

Analizując związek prokuratury z sądownictwem w latach 1944—1950, możemy zaobserwować zjawisko działania prokuratury w ramach form dotychczasowych, które dopiero w miarę postępu czasu ulegały odpowiedniemu przekształceniu.[5]

W związku z powołaniem w nowych warunkach ustrojowych nowych organów sądowych utworzono przy tych sądach odrębne prokuratury. Działały więc następujące prokuratury:

1) Prokuratura Sądu Najwyższego z siedzibą w Łodzi;

2) 10 prokuratur sądów apelacyjnych;

3) 54 prokuratury sądów okręgowych;

4) 9 prokuratur specjalnych sądów karnych (w siedzibach okręgów sądów apelacyjnych, z wyłączeniem Olsztyna, a więc w: Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Poznaniu, Rzeszowie, Toruniu, Warszawie z tymczasową siedzibą w Łodzi, we Wrocławiu i 3 ekspozytury prokuratur specjalnych sądów karnych (Nowy Sącz, Wadowice, Warszawa), zlikwidowane dekretem z 17 X 1946 r. (Dz. U. nr 59, poz. 324);

5) w r. 1946 przybywa Prokuratura Najwyższego Trybunału Narodowego, utworzona na podstawie dekretu z 22 I 1946 r. w celu ścigania zbrodniarzy wojennych, wydawanych władzom polskim na zasadzie deklaracji moskiewskiej ZSRR, USA i Wielkiej Brytanii z 1 XI 1943 r., oraz osób odpowiedzialnych — w myśl przepisów dekretu z 22 I 1946 r. — za klęskę wrześniową i faszyzację życia państwowego.[6]

Jednakże do należytego spełniania tych zadań dotychczasowe formy postępowania karnego okazały się niewystarczające. Dokonana więc ustawą z 27 VI 1949 r.[7] nowelizacja kodeksu postępowania karnego umocniła rolę i stanowisko prokuratora w wymiarze sprawiedliwości, ograniczając się na razie co prawda do zmian w strukturze prokuratury w ramach procesu karnego, rozszerzając dotychczasowe kompetencje prokuratora. Nowelą kodeksu postępowania karnego zniesiono instytucję sędziów śledczych, a prace poprzedzające wniesienie aktu oskarżenia zostały podzie-

---

[5] Zob. M. Waligórski: *Organizacja wymiaru sprawiedliwości,* Kraków 1952, s. 146.

[6] Dz. U. 1946, nr 5, poz. 78.

[7] Dz. U. nr 32, poz. 238.

lone tylko między sąd i prokuratora, z tym że prokurator objął wszystkie funkcje sprawowane przez sędziego śledczego.[8] W rękach prokuratora zostało w ten sposób skupione całe postępowanie przygotowawcze (art. 238 i 251 k.p.k.), a w toku śledztwa prokurator został wyposażony w prawo stosowania sankcji w postaci tymczasowego aresztowania (art. 159 k.p.k.), ponadto zgodnie z art. 54 k.p.k., prokurator mógł umorzyć śledztwo, jeżeli wniesienie oskarżenia do sądu byłoby niecelowe ze względu na znikomą szkodliwość społeczną czynu. Mając równocześnie na celu umocnienie prawidłowości orzekania, dała nowelizacja prokuraturze większą możliwość ścigania czynów przestępczych przez wprowadzenie instytucji rewizji nadzwyczajnej (art. 414 k.p.k. i następne).

Już zatem nowela z r. 1949 dokonała zasadniczej rozbudowy polskiej prokuratury w zakresie jej roli i kompetencji w postępowaniu karnym. Jednak prokuratura pozostawała nadal organicznie zespolona z sądownictwem powszechnym i dopiero zasadnicze zmiany w tej dziedzinie przyniosła ustawa z 20 VII 1950 r. o Prokuraturze Rzeczypospolitej Polskiej.

Obecnie Prokuratura, będąc organem państwowym nie wchodzącym w skład organów władzy ustawodawczej ani w skład aparatu administracyjnego, jest traktowana jako współczynnik wymiaru sprawiedliwości.[9] Rzeczywiście bowiem prokuratura ma pewne cechy wspólne lub zbieżne z sądownictwem.

Określenie pojęcia wymiaru sprawiedliwości jest w nauce prawa zagadnieniem dyskusyjnym.[10] Najogólniej przez wymiar sprawiedliwości rozumieć będziemy specyficzną formę aktywności państwowej, polegającą na rozpoznawaniu i rozstrzyganiu sporów prawnych w sprawach cywilnych, karnych i administracyjnych[11] przez podmiot nie uczestniczący w sporze na podstawie prawa i w trybie przewidzianym prawem.

---

[8] Zob. Waligórski: *op. cit.*, s. 151.

[9] Por. W. Skrzydło: *Ustrój polityczny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej*, Rzeszów 1979, ss. 118, 206.

[10] Por. na ten temat: L. Schaff: *Polityczne założenia wymiaru sprawiedliwości w Polsce Ludowej*, Warszawa 1950, s. 21; S. Włodyka: *Ustrój organów ochrony prawnej*, Warszawa 1975, ss. 46—52; F. Siemieński: *Prawo konstytucyjne*, Warszawa-Poznań 1976, ss. 326—328; A. Burda: *Polskie prawo państwowe*, Warszawa 1969, ss. 323—328; Z. Jarosz, S. Zawadzki: *Prawo konstytucyjne*, Warszawa 1980, ss. 495—496.

[11] Faktycznie przedmiotem wymiaru sprawiedliwości mogą być także konflikty prawne nie mieszczące się w tych ramach, np. rozpoznawane przez sądy ubezpieczeń społecznych (por. na ten temat Włodyka: *op. cit.*, s. 52). F. Siemieński uważa, że w pojęciu wymiaru sprawiedliwości należy również uwzględnić rozstrzyganie innych sporów, także konstytucyjnych, jak również międzynarodowych (por. *op. cit.*, ss. 327—328).

Sformułowanie art. 56 Konstytucji PRL ustanawia regułę, że wymiar sprawiedliwości sprawują sądy, tj. instytucje nie tylko noszące taką właśnie nazwę, ale przede wszystkim wykazujące organizacyjnie i funkcjonalnie pewne cechy, jakie ustawa zasadnicza nierozerwalnie wiąże z sądami. Wymiar sprawiedliwości polega więc na tym, że sądy rozpatrują i rozstrzygają sprawy (karne, cywilne i inne poddane ich kompetencji ustawami zwykłymi) poprzez niezawisłych sędziów, z udziałem czynnika społecznego, jawnie, w oparciu o zasady kontradyktoryjności i instancyjności oraz poręczając oskarżonemu materialne i formalne prawo do obrony.

Wymienione wyżej cechy wymiaru sprawiedliwości stanowią zarazem jego konstytucyjne podstawowe zasady. Zasady te, wyrażone bezpośrednio lub pośrednio w Konstytucji PRL, znajdują następnie rozwinięcie i konkretyzację w ustawach zwykłych.

Zmiany, wprowadzone w Konstytucji PRL nowelą z 10 II 1976 r., w konstytucyjnych zasadach wymiaru sprawiedliwości nie naruszają dotychczasowej konstrukcji. Uzupełniają regulację konstytucyjną o sprawdzone w wieloletniej praktyce elementy regulacji ustawowej. W Konstytucji PRL, wyrażając domniemanie kompetencji w zakresie wymiaru sprawiedliwości na rzecz sądów, sformułowano jednocześnie regułę generalną, z góry dopuszczającą odstępstwa ustawowe. Przyjęto mianowicie nowy przepis art. 56 ust. 2 Konstytucji PRL, stanowiący: „W sprawach o wykroczenia orzekają kolegia do spraw wykroczeń", których ustrój, właściwość i postępowanie — podobnie jak sądów — określa zgodnie z ust. 3 art. 56 również ustawa.

Umieszczenie w jednym artykule przepisów dotyczących funkcji sądów i kolegiów wskazuje, zdaniem niektórych autorów, na zasadniczą jednorodność [12] — w obu wypadkach jest to bowiem wymiar sprawiedliwości, natomiast częściowe rozłączenie tych przepisów w obrębie jednego artykułu tłumaczyć można tym, że wymierzanie sprawiedliwości przez kolegia do spraw wykroczeń odznacza się pewnymi odrębnościami w porównaniu z sądowym wymiarem sprawiedliwości.[13]

Zdecydowana większość autorów uznaje jednakowoż kolegia do spraw

---

[12] Por. W. Sokolewicz: *Konstytucja PRL po zmianach z 1976 r.*, Warszawa 1978, s. 200. Utrzymuje on, iż znowelizowana w r. 1976 Konstytucja nadała Kolegium do spraw Wykroczeń charakter konstytucyjnej instytucji wymiaru sprawiedliwości.

[13] Innego zdania jest S. Gebethner. Odmawia on kolegium do spraw wykroczeń charakteru organów wymiaru sprawiedliwości. Zob. *Ustrój polityczny PRL*, Warszawa 1976, ss. 339, 357—358. Por. Siemieński: *op. cit.*, s. 330. Traktuje on kolegia do spraw wykroczeń jako jedyny wyraźnie przewidziany w Konstytucji wyjątek od zasady monopolu sądów w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości.

wykroczeń za organy quasi-sądowe.[14] Jest to stanowisko słuszne, bowiem inne konstytucje, podobnie jak nasza, nawet gdy zakładają wyraźnie istnienie także innych organów orzekających — pojęcie „wymiaru sprawiedliwości" odnoszą wyraźnie tylko do działalności sądów. Szczególnie dobitnie podkreśla to konstytucja radziecka z r. 1917 w art. 151 wskazując: „Wymiar sprawiedliwości w ZSRR sprawuje wyłącznie sąd."

Wyłączność sądów w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości nie polega zatem na rozstrzyganiu wszelkich spraw cywilnych, karnych i administracyjnych. Oznacza ona natomiast, iż poddane ich kompetencji sprawy rozpatrywane są i rozstrzygane w specjalnym trybie, właściwym tylko sądom. Tryb ten stwarza szczególne gwarancje ochrony zarówno praw obywateli, jak i interesów państwa. Dlatego ustawodawca nie narusza przyjętej zasady konstytucyjnej wówczas, gdy przekazanie pewnych kategorii sporów prawnych do właściwości organów pozasądowych zachowa charakter wyjątkowy. Nie jest zatem „wymiarem sprawiedliwości" w rozumieniu Konstytucji PRL działalność sądów koleżeńskich, społecznych czy robotniczych dopóty, dopóki nie znajdują one oparcia w aktach ustawodawczych. Nie są to także sądy w rozumieniu Konstytucji PRL, w której za takie uznano organy wskazane w Konstytucji czy ustawach, wyposażone w przewidziane tamże atrybuty.[15]

W związku z tymi uwagami wyjaśnienia wymaga jeszcze jedna kwestia — mianowicie termin — organy wymiaru sprawiedliwości. W znaczeniu węższym (*sensu stricto*) ma się tu na myśli odpowiednią grupę organów rozstrzygających (orzekających). Jeśli za punkt wyjścia przyjmuje się formalne, podmiotowe pojęcie wymiaru sprawiedliwości [16], wówczas przez organy wymiaru sprawiedliwości *sensu stricto* rozumie się sądy. Przyjmując przedmiotowe pojęcie wymiaru sprawiedliwości [17], organami wymiaru sprawiedliwości w wąskim znaczeniu są wszelkie organy sprawujące wymiar sprawiedliwości w tym znaczeniu, a mianowicie sądy oraz organy quasi-sądowe, z wyjątkiem tych, których głównym zadaniem jest rozstrzyganie co do faktów oraz tych, które w rozstrzyganiu nie posługują się środkami przymusu prawnego. Organami wymiaru spra-

---

[14] Por. Skrzydło: *op. cit.*, s. 199 oraz J. Ziembiński: *Polskie prawo państwowe (uzupełnienie do podręcznika, wynikające ze zmian wprowadzonych ustawą konstytucyjną z dnia 10 lutego 1976 r. oraz ordynację wyborczą do Sejmu PRL i rad narodowych z dnia 17 stycznia 1976 r.*, Lublin 1976, s. 47); zob. także: Włodyka: *op. cit.*, s. 210.

[15] Zob. Burda: *op. cit.*, s. 325.

[16] Definicja podmiotowa opiera się na kryterium rodzaju podmiotu prowadzącego działalność zwaną wymiarem sprawiedliwości.

[17] Definicja przedmiotowa ujmuje pojęcie wymiaru sprawiedliwości wyłącznie od strony treści i przedmiotu działalności zwanej wymiarem sprawiedliwości.

wiedliwości w znaczeniu szerszym (*sensu largo*) nazywa się organy współdziałające z organami wymiaru sprawiedliwości *sensu stricto* w toku postępowania przed tymi organami (są to prokuratura, rzecznicy interesu publicznego, radcy prawni, adwokatura itp.).[18]

Łatwo zauważyć, już chociażby z tej definicji, że istnieje ścisły związek między sądem a prokuraturą.

Cechy wspólne lub zbieżne z sądownictwem wykazują organy prokuratury przede wszystkim poprzez swe tradycyjne zadania, a mianowicie:

1. Ochrona praworządności stanowi ich kompetencję ogólną, ograniczoną tylko kompetencjami zleconymi na podstawie ustaw i dekretów innym organom państwowym (np. organom państwowego arbitrażu gospodarczego).

2. Nie spełniają one, oprócz ochrony praworządności, żadnych operatywnych zadań w zakresie administracji państwowej.

3. Nie będąc organami wymiaru sprawiedliwości, są współczynnikiem wymiaru sprawiedliwości w zakresie wskazanym w prawie procesowym, w prawie o ustroju sądów i w ustawie o Prokuraturze PRL, a ponadto są organami zarządzającymi i nadzorującymi wykonanie kar. Ustawa z 11 IX 1956 r. o przejęciu więziennictwa do zakresu działania Ministra Sprawiedliwości (Dz. U. nr 41, poz. 188) włączyła organy sądowe do zagadnienia wykonania kary.

4. Pełnią funkcje oskarżania przed sądami.[19]

Z tego też powodu uzasadnione wydaje się ujmowanie sądownictwa i prokuratury we wspólnym dziale, jak to jest nie tylko w Konstytucji PRL, ale i w konstytucjach innych państw socjalistycznych.[20]

Mimo tych wspólnych cech, jednak sposób wykonywania zadań przez sądy i prokuraturę wykazuje istotne różnice. Sądy chronią praworządność w toku sprawowania wymiaru sprawiedliwości, decydując między innymi o zasadności bądź niezasadności wniosków prokuratury kwestionujących legalność orzeczeń sądów niższej instancji. Dla organów prokuratury kontrola legalności działania odpowiedniego kręgu podmiotów prawnych jest zadaniem zasadniczym, pozostającym w związku bądź z wymiarem sprawiedliwości, bądź z działalnością administracji. W zasadzie nie decydują one jednak w sposób ostateczny w sprawach zakwestionowanych czynności prawnych. Rozstrzyganie tych wniosków należy do sądów bądź

---

[18] Por. Włodyka: *op. cit.*, ss. 53—54.

[19] Zob. A. Burda, R. Klimowiecki: *Prawo państwowe*, Warszawa 1958, s. 487.

[20] W jednym rozdziale „Sądy i Prokuratura" zamieszczają np.: konstytucja czechosłowacka z r. 1960 rozdz. VIII; podobnie konstytucja bułgarska z r. 1971 rozdz. VIII; jugosłowiańska z r. 1974 rozdz. VI.

też innych organów państwowych. Inna różnica polega na tym, że organy prokuratorskie działają z własnej inicjatywy, natomiast sądy ingerują na wniosek strony, którą często są organy prokuratorskie.

Duże różnice uwidaczniają się również między prokuraturą a sądownictwem w przypadku analizowania zasad organizacyjnych. Prokuratura jest jednolita — wszystkie jej jednostki organizacyjne w Polsce stanowią (w przeciwieństwie do sądów) jedną organizacyjną całość — jeden urząd — Prokuraturę Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (art. 64 Konstytucji PRL). A zatem jednostki prokuratury jako składowe części występują na zewnątrz, tzn. wobec innych władz, urzędów, instytucji i obywateli, nie we własnym imieniu, lecz w imieniu całej prokuratury. Z tego powodu czynności wszystkich organów prokuratury wykonywane na zewnątrz, w stosunku do osób trzecich, uważa się za czynności wykonywane w imieniu całej prokuratury i z mocą wiążącą dla całości, niezależnie od podziału czynności, będącego sprawą wewnętrzną prokuratury. Zachowanie pełnej jednolitości w działaniu organów prokuratury jest nieodzowne dla osiągnięcia leninowskiego postulatu „rzeczywiście jednolitego pojmowania praworządności" w całym państwie. Sądownictwo natomiast stanowi zespół odrębnych i niezależnych od siebie instytucji. Wyrazem jednolitości sądów jest jedynie zasada utrwalona w Konstytucji PRL w art. 57, mianowicie, że wszystkie sądy wydają wyroki w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Wynika z niej jednakowa siła wiążąca wyroków, niezależnie od rodzaju sądów, które je wydały. Centralizmowi prokuratury przeciwstawia się decentralizacja sądów, podporządkowaniu hierarchicznemu przeciwstawia się zasada instancyjności sądowej, jednoosobowości kierownictwa — zasada kolegialności orzekania sądowego.

Stosunek między prokuraturą a sądownictwem opiera się więc na zasadzie równorzędności i wzajemnej niezależności. Pełna realizacja zasady niezawisłości sędziowskiej wyklucza możliwość jakiegokolwiek podporządkowania sądownictwa prokuraturze. Zaś pełna realizacja skargowej formy procesu i zasad równości stron w procesie wyklucza możliwość podporządkowania prokuratury sądownictwu. Zasady organizacyjne prokuratury są jednakże koniecznym fundamentem, umożliwiającym wykonanie jej zadań.

Mimo istniejących różnic w formach, metodach i zasadach działania, a także odrębności organizacyjnej sądów i prokuratury, wydaje się, że przynajmniej niekiedy, a nie tak znów rzadko, mamy do czynienia z sytuacjami, które wskazują na jakieś punkty zbieżne, styczne czy może i wspólne.

РЕЗЮМЕ

Проанализирована связь прокуратуры с правосудием, причем автор напоминает, что прокуратура была органически связана с всеобщим правосудием вплоть до издания закона о Прокуратуре ПНР от 20 июля 1950 г.

В настоящее время прокуратура трактуется как содействующий орган правосудия, т. к. она сохранила черты, общие с правосудием. Это выражено в разделе 7 Конституции, регулирующем задачи, организацию и функционирование двух групп государственных органов — судов и прокуратуры. Причем в Конституции подчеркнуто, что суды и прокуратура отличаются не только от других органов, но и друг от друга, хотя и имеют некоторые общие черты, вытекающие из регулирования этих органов в одном разделе Конституции. Автор замечает, что расположение прокуратуры и судов в системе Конституции имеет свое историческое обоснование. Затем исследователь анализирует связи между судом и прокуратурой, обращает при этом внимание на общие или схожие черты, которые имеет прокуратура при исполнении своих традиционных задач. Этими общими чертами будут:

1. Вопросы охраны законности составляют их общую компетенцию, за исключением компетенций, предписанных законами и декретами другим государственным органам (например, государственный хозяйственный арбитраж).
2. Кроме охраны законности, суды и прокуратура не выполняют других оперативных заданий в области государственной администрации.
3. Органы прокуратуры, не будучи органами правосудия, являются содействующим органом правосудия в пределах, указанных в процессуальном праве, в судоустройстве, в законе о прокуратуре ПНР, и, кроме того, являются органами управления и надзора за выполнением наказаний.
4. Органы прокуратуры выполняют функцию обвинения перед судами.

В заключение показаны разницы между судами и прокуратурой в области охраны законности, организационных принципов, форм, методов и принципов действия.

SUMMARY

The paper analyzes the connection between the procurator's office and the courts. It should be remembered that the procurator's office remained united in a limited way with the courts of common law until the 20 July 1950 Act on the Procurator's Office of the Polish People's Republic.

At present, the procurator's office is treated as a factor of the administration of justice, which still shares some common or convergent features with the courts. This is expressed in Chapter 7 of the Constitution, where the tasks, organization and the functioning of two groups of State agencies, the courts and the procurator's offices, are regulated. The Constitution stresses that the courts and the procurator's office differ not only from other agencies but also from each other: they have some features in common that take into account the legal regulation of these agencies in one chapter of the Constitution. The placing of the procurator's office and the courts in the system of the Constitution has its historical jusitification. The relationship between the court and the procurator's office was analyzed, and attention was drawn to the common or convergent features primarily in the traditional tasks of the procurator's office. In particular, the common features are the following:

1. The question of the protection of legality is the general competence of the courts and the procurator's office, restricted only by the cases of competence delegated by statutes and decrees to other State agencies (e.g. State arbitration commissions).

2. The courts and the procurator's offices do not perform, except for the protection of legality, any operative tasks in the sphere of State administration.

3. The agencies of the procurator's office, although no agencies of the administration of justice, are a co-factor of the administration of justice, to the extent defined in the adjective law, law on the structure of courts and the Act on the Procurator's Office of the Polish People's Republic. Moreover, they are the agencies that order and supervise the execution of penalties.

4. The agencies of the procurator's office perform the prosecuting function before the courts.

In the concluding parts, differences between the courts and the procurator's office were demonstrated in the sphere of the protection of legality, the principles of organization, and the forms, methods and rules of activity.